

A fost odata ca niciodata o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau; iară cel mic era harnic și cuminte. Vorba ceea: "Sunt cinci degete la o mână și nu samănă toate unul cu altul". Într-o zi, capra cheamă iezi de pe afară și le zice:

- Dragii mamei copilași! Eu mă duc în pădure ca să mai aduc ceva de-a mâncării. Dar voi, incuietă ușa după mine, ascultati unul de altul, și să nu cumva să deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu. Când voi veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, și am să vă spun aşa:

Trei iezi cucuietă
Ușa mamei descuieti !
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țâțe,
Drob de sare in spinare,
Mălăieș
În călcăieș
Smoc de flori
Pe subsuorî.

Auzit-ați ce-am spus eu ?

- Da, mămucă, ziseră iezi.
- Pot să am nădejde in voi?

_ Să n-ai nici o grija, mămucă, apucără cu gura înainte cei mai mari. Noi suntem odată băieți, și ce-am vorbit odată vorbit rămâne.

_ Dacă-i aşa, apoi veniți să vă sărute mama! Dumnezeu să vă apere de cele rele, și mai rămâneți cu bine!

_ Mergi sănătoasă, mămucă, zise cel mic, cu lacrimi in ochi, și Dumnezeu să-ți ajute ca să te întorci cu bine și să ne-aduci de mâncare.

Apoi capra ieșe și se duce in treaba ei. Iar iezi inchid ușa după dânsa și trag zăvorul.

Dar vorba veche : "Păreții au urechi și fereștile ochi".
Un dușman de lup - și-apoi știți care?
chiar cumătrul caprei, care de mult pândeau vreme
cu prilej ca să pape iezii, trăgea cu urechea la păretele
din dosul casei, când vorbea capra cu dânsii ...
"Bun! zise el în gândul său, la, acum mi-e timpul...
De i-ar împinge păcatul să-mi deschidă ușa,
halal să-mi fie! Știi că i-aș cărnoși și i-aș jumuli !"
Cum zice, și vine la ușă, și cum vine, și incepe:
Trei iezi cucuietă, Ușa mamei descuietă!
Că mama v-aduce vouă, Frunze-n buze,
Lapte-n țâțe; Drob de sare, În spinare,
Mălăieș în călcăieș, Smoc de flori .
Pe subsuori.

Hai! deschideți cu fuga, dragii mamei, cu fuga !

Ia ! Băieți, zise cel mai mare, săriți și deschideti ușa, că vine mama cu demâncare .
- Săracuțul de mine ! zise cel mic. Să nu cumva să faceți pozna să dechideți; că-i
vai de noi ! Asta nu-i mămuca. Eu o cunosc de pe glas; glasul ei nu-i aşa de gros și
de răgușit, că-i mai subțire și mai frumos!

Lupul, auzind aceste, se duse la un ferar și puse să-i ascute, limba și dinții pentru
a-și subția glasul, și-apoi, întorcându-se, începu iar : *Trei iezi cucuietă, Ușa mamei
descuietă !...*

- Ei, vedeți, zise iarăși cel mare; dacă mă potrivesc eu vouă? Nu-i mămuca; nu-i
mămuca ! D-apoi cine-i dacă nu-i ea ? Că doar și eu am urechi! Mă duc să-i des-
chid.

- Bădică ! bădică ! zise iarăși cel mic. Ascultați-mă și pe mine ! Poate mai de-apoi a
veni cineva și-a zice: *Deschideți ușa, Că vine mătușa !* și-atunci voi trebuie numaid-
ecât să deschideti? O-apoi nu știți că mătușa-i moartă de când lupii albi și s-a
făcut oale și ulcioare, sărmana ?

- Apoi ,de ! nu Spun eu bine? zise cel mare. Ia, de-atunci e rău în lume; de când a
ajuns coada să fie cap ... Dacă te-i potrivi tu acestora, îi ține mult și bine pe
mămuca afară. Eu, unul, mă duc să deschid.

Atunci mezinul se vârâ iute în horn și, sprijinit cu picioarele de prichiciu și cu nasul de funingine, tace ca peștele și tremură ca varga de frică. Dar frica-i din raiu, sărmana! Asemenea cel mijlociu, tuștiu ! iute sub un cherșinș se-n gemuiește acolo cum poate, tace ca pământul și-i tremură carnea pe dânsul de frică: Fuga-i rușinoasă, da-i sănătoasă!

...Însă cel mare se dă după ușă și - să tragă, să nu tragă? - în sfârșit trage zăvorul... când iacă!... ce să vadă? ș-apoi mai are cînd vede? „, căci lupului îi scăpărau ochii și-i sfârâia gâtlejul de flămând ce era. Și, nici una nici două, haț! pe ied de gât, îi retează capul pe loc și-l mănâncă aşa de iute și cu atâta poftă, de-ți părea că nici pe o măsea nu are ce pune. Apoi se linge frumușel pe bot și începe a se învârti prin casă cu neastâmpăr zicând:

- Nu știu, părerea m-a amăgit, ori am auzit mai multe glasuri? Dar ce Dumnezeu?! Parc-au intrat în pământ... unde să fie? Se ițește el pe colo, se ițește el pe dincolo, dar pace bună! iezi nu-s nicăiri!
- Mă!... ca mare minune-i asta!... dar nici acasă n-am de coasă... ia să mai odihnesc oleacă aste bătrânețe!

Apoi se îndoie de şele cam cu greu, şi se pune pe cherşin. şi când s-a pus pe cherşin, nu ştiu cum s-au făcut, că ori cherşinul a crăpat, ori cumătrul a strănutat...

Atunci iedul de sub cherşin, să nu tacă ? - Îl păştea păcatul şi-l mâncă spinarea, sărăcuţul !

- Să-ţi fie de bine, nănaşule !

- A !... ghidi ! ghidi ! ghiduş ce eşti ! Aici mi-ai fost ? Ia vină-ncoace la nănăselul, să te pupe el ! Apoi ridică cherşinul binişor, înşfăcă iedul de urechi şi-l flocăieşte şi-l jumuleşte şi pe-acela de-i merg petecele !... Vorba ceea : "Că toată paserea pe limba ei pierde".

Pe urmă se mai învârte prin casă, doar a mai găsi ceva, dar nu găsește nimic, căci iedul cel cuminte tăcea molcum în horn, cum tace peștele în borș la foc. Dacă vede lupul și vede că nu mai găsește nimic, își pune în gând una : aşază cele două capete cu dinții rânjiți în ferești, de ți se părea că râdeau; pe urmă unge toți păreții cu sânge, ca să facă și mai mult în ciuda caprei, și-apoi ieșe și-și caută de drum. Cum a ieșit dușmanul din casă, iedul cel mic se dă iute jos din horn și încuie ușa bine. Apoi începe a se scărmăna de cap și a plângе cu amar după frățiorii săi.

- *Drăguții mei frățiori ! De nu s-ar fi înduplecat, lupul nu i-ar fi mâncat ! și biata mamă nu știe de astă mare urgie ce-a venit pe capul ei !*

Și bocește el și bocește până îl apucă leșin ! Dar ce era să le facă ? Vina nu era a lui, ce au căutat pe nas le-a dat.

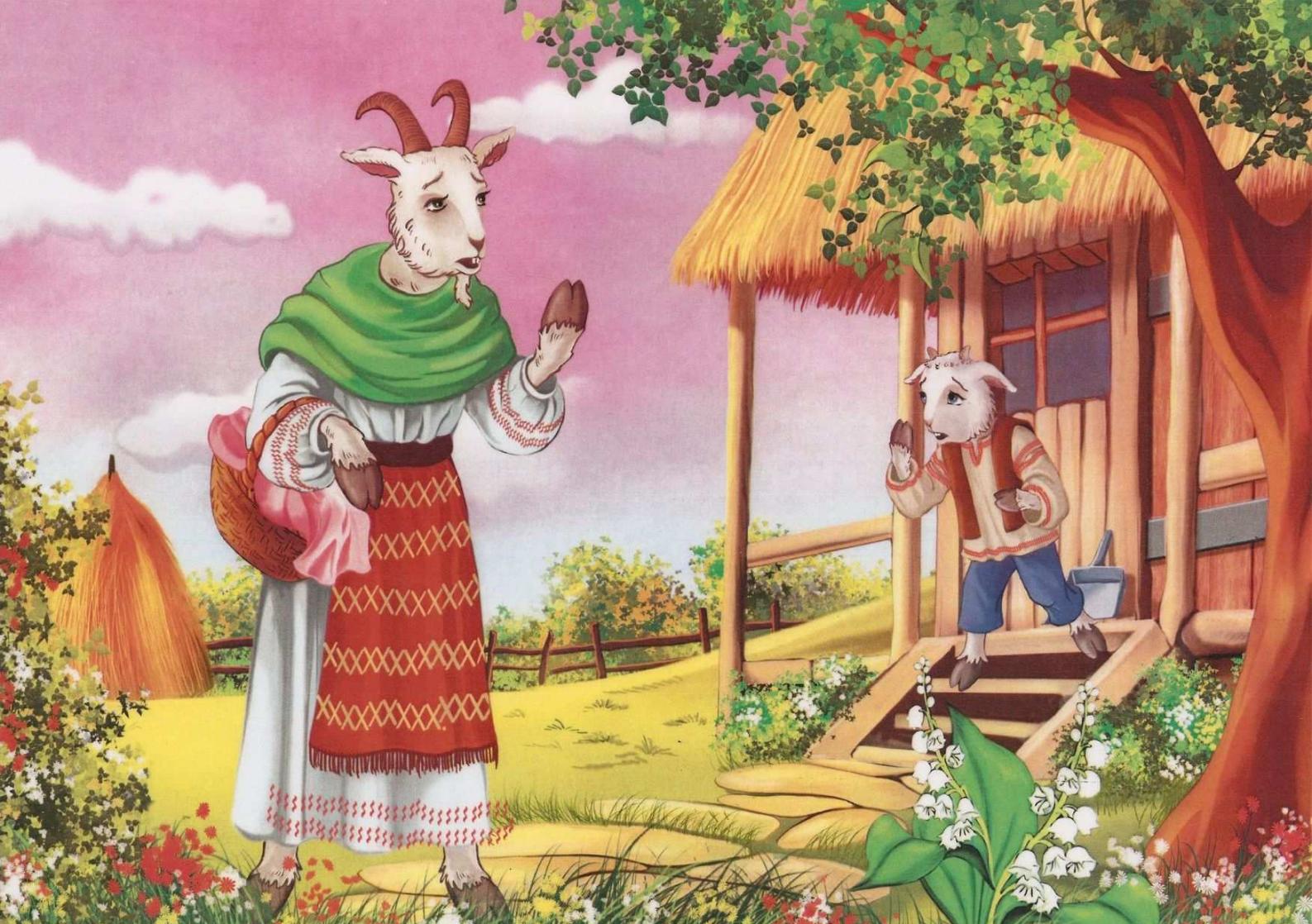
Când jălea el aşa, iacă și capra venea cât putea, încărcată cu de-a mâncării și gâfuind. Și cum venea, cât de colo vede cele două capete, cu dinții rânjind, în ferești.

- *Dragii mămucuței, dragi ! Cum așteaptă ei cu bucurie și-mi râd înainte când mă văd !*

*Băieții mamei, băieți,
Frumușei și cucuietii !*

Bucuria caprei nu era proastă. Dar când s-apropie bine, ce să vadă ? Un fior rece ca gheață îi trece prin vine, picioarele i se taie, un tremur o cuprinde în tot trupul, și ochii i se păinjinesc. și ce era nu era a bine !... Ea însă tot merge pân' la ușă, cum poate, crezând că părerea o înșală... și cum ajunge, și începe

*Trei iezi cucuietii
Ușa mamei descuietii !
Că mama v-aduce vouă :
Frunze-n buze,
Lapte-n țâțe,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăies
Smoc de flori
Pe subsuori.*

Atunci iedul mezin - care acum era și cel dintâi și cel de pe urmă - sare iute și-i deschide ușa. Apoi s-aruncă în brațele mâne-sa și cu lacrimi de sânge începe a-i spune :

- *Mămucă, mămucă, uite ce am pățit noi ! Mare foc și potop au căzut pe capul nostru !*

Capra atunci, holbând ochii lung prin casă, o cuprinde spaima și rămâne încremenită !... Dar mai pe urmă, îmbărbătându-se, și-a mai venit puțin în fire și-a întrebat :

- Da' ce-a fost aici, copile ?

- Ce să fie, mămucă ? Ia, cum te-ai dus dumneata de-acasă, n-a trecut tocmai mult și iacă cineva s-aude bătând la ușă și spunând :

Trei iezi cucuietă,

Mamei ușa descuietă...

- Si ?...

- Si frate-meu cel mare, nătâng și neastâmpărat cum îl știi, fuga la ușă să deschidă.

- Ș-atunci ?...

- Atunci, eu m-am vărât iute în horn, și frate-meu cel mijlociu în cherșin, iar cel mare, după cum îți spun, se dă cu nepăsare după ușă și trage zăvorul !...

- Ș-atunci ?...

- Atunci, grozăvie mare ! Nănașul nostru și prietenul dumitale, cumătrul lup, se și arată în prag !

- Cine ? Cumătrul meu ? El ? Care s-a jurat pe părul său că nu mi-a spărie copilașii niciodată ?

- Apoi da, mamă ! Cum vezi, i-a umplut de spărieti !

- Ei las', că l-oiu învăța eu ! Dacă mă vede că-s o văduvă sărmană și c-o casă de copii, apoi trebuie să-și bată joc de casa mea ? Si pe voi să vă puie la pastramă ? Nici o faptă fără plată... Ticălosul și mangositul ! Încă se rânjea la mine câteodată și-mi făcea cu măseaua... Apoi doar eu nu-s de acelea de care crede el : n-am sărit peste garduri niciodată de când sunt. Ei, taci, cumătre, că te-oiu dobzăla eu ! Cu mine ți-ai pus boii în plug ? Apoi, ține minte că ai să-i scoți fără coarne !

- Of, mămucă, of ! Mai bine tac și lasă-l în plata lui Dumnezeu ! Că știi că este o vorbă : "Nici pe dracul să-l vezi, da' nici cruce să-ți faci !"

- Ba nu, dragul mamei ! "Că până la Dumnezeu, sfinții îți ieu sufletul." ș-apoi ține tu minte, copile, ce-ți spun eu : că de i-a mai da lui nasul să mai miroase p-aici, apoi las' !... Numai tu, să nu cumva să te răsuflă cuiva, ca să prindă el de veste.

Și de-atunci căuta și ea vreme cu prilej ca să facă pe obraz cumătru-său. Se pune ea și stă în cumpene, cum să dreagă și ce să-i facă ?

"Aha ! ia, acum i-am găsit leacul, zise ea în gândul său. Taci ! că i-oiu face eu cumătrului una de ș-a mușca labele !"

Aproape de casa ei era o groapă adâncă; acolo-i nădejdea caprei.

- La cadă cu dubală, cumătre lup, că nu-i de chip !... Ia, de-acu să-ncepe fapta : Hai la treabă, cumătriță, că lupul ți-a dat de lucru !"

Și aşa zicând, pune poalele-n brâu, își suflecă mânicele, ațâtă focul și s-apucă de făcut bucate. Face ea sarmale, face plachie, face alivenci, face pască cu smântână și cu ouă și fel de fel de bucate. Apoi umple groapa cu jăratic și cu lemn putregăioase ca să ardă focul mocnit. După asta aşază o leașă de nuiele numai întinată și niște frunzări peste dânsa : peste frunzări toarnă țărână și peste țărână așterne o rogojină. Apoi face un scăuieș de ceară anume pentru lup. Pe urmă lasă bucatele la foc să fearbă și se duce prin pădure să caute pe cumătru-său și să-l poftească la praznic. Merge ea cât merge prin codru, până ce dă pe-o prăpastie grozavă și întunecoasă și pe-o tihăraie dă peste lup.

- Bună vreme, cumătro ! Da' ce vânt te-a abătut pe-aici ?

- Bună să-ți fie inima, cumătre, cum ți-i căutătura... apoi da, nu știi dumneata că nevoia te duce pe unde nu ți-i voia ? Ia, nu știu cine-a fost pe la mine pe-acasă în lipsa mea, că știu că mi-a făcut-o bună !

- Ia, a găsit iezi singurei, i-a ucis și i-a crâmpoțit, de le-am plâns de milă ! Numai văduvă să nu mai fie cineva !

- Da' nu mai spune, cumătră !

- Apoi de-acum, ori să spun, ori să nu mai spun, că totuna mi-e. Ei, mititei, s-au dus cătră Domnul, și datoria ne face să le căutam de suflet. De aceea am făcut și eu un praznic, după puterea mea, și am găsit de cuviință să te poftesc și pe d-ta, cumătre; ca să mă mai mângâi...

- Bucuros, dragă cumătră, dar mai bucuros eram când m-ai fi chemat la nuntă.

- Te cred, cumătre, d-apoi, da, nu-i cum vrem noi, ci-i cum vre Cel-de-sus.

Apoi capra pornește înainte plângând, și lupul după dânsa, prefăcându-se că plânge.

- Doamne, cumătre, Doamne ! zise capra suspinând. De ce ți-e mai drag în lume, de aceea n-ai parte...

- Apoi da, cumătră, când ar ști omul ce-ar păti, dinainte s-ar păzi. Nu-ți mai face și dumneata atâtă înimă rea, că odată avem să mergem cu toții acolo.

- Așa este, cumătre, nu-i vorba. Dar sărmanii găgălici, de cruzi s-au mai dus !

- Apoi da, cumătră; se vede că și lui Dumnezeu îi plac tot pușori de cei mai tineri.

- Apoi, dacă i-ar fi luat Dumnezeu, ce ți-ar fi ? D-apoi așa ?

- Doamne, cumătră, Doamne ! Oiu face și eu ca prostul... Oare nu cumva nenea Martin a dat pe la dumneata pe acasă ? Că mi-aduc aminte ca acu că l-am întâlnit odată prin zmeuriș; și mi-a spus că dacă-i vrea dumnea- ta să-i dai un băiet, să-l învețe cojocăria.

Și din vorbă-n vorbă, din una-n alta, ajung pân-acasă la cumătră !

- Ia poftim, cumătre, zise ea luând scăuieșul și punându-l deasupra groapei cu pricina, șezi cole și să ospătezi oleacă din ceea ce ne-a dat Dumnezeu !

Răstoarnă apoi sarmalele în strachină și i le pune dinainte.

Atunci lupul nostru începe a mâncă hâlpav; și gogâlt, gogâlt, gogâlt, îi mergeau sarmalele întregi pe gât.

- Dumnezeu să ierte pe cei răposați, cumătră, că bune sarmale ai mai făcut !

- Si cum ospăta el, buf ! cade fără sine în groapa cu järatic, căci scăuieşul de ceară s-a topit, și leaşa de pe groapă nu era bine sprijinită : nici mai bine, nici mai rău, ca pentru cumătru.

- Ei, ei ! Acum scoate, lupe, ce-ai mâncat ! Cu capra ți-ai pus în cârd ? Capra ți-a venit de hac !

- Văleu, cumătră, tălpele mele ! Mă rog, scoate-mă că-mi arde inima-n mine !

- Ba nu, cumătre; c-aşa mi-a ars și mie inima după iezișorii mei ! Lui Dumnezeu îi plac pui de cei mai tineri; mie însă-mi plac și de iști mai bătrâni, numai să fie bine fripti; știi, cole, să treacă focul prinț-înșii.

- Cumătră, mă pârlesc, ard de tot, mor, nu mă lăsa !

- Arzi, cumătre, mori, că nici viu nu ești bun ! De-abie i-a mai trece băietului istuia de spăriet, că mult păr îmi trebuia de la tine ca să-l afum. Ți-aduci aminte, dihanie răutăcioasă și spurcată, când mi te-ai jurat pe părul tău ? și bine mi-ai mâncat iezișorii !

- Mă ustură inima-n mine, cumătră ! mă rog, scoate-mă, și nu-ți mai face atâta osândă cu mine !

- Moarte pentru moarte, cumătre, arsură pentru arsură, că bine-o mai plesniși dînioare cu cuvinte din scriptură

După aceasta, capra și cu iedul au luat o căpiță de fân și au aruncat-o peste dânsul, în groapă, ca să se mai potolească focul. Apoi, la urma urmelor, năpădiră asupra lui și-i mai trântiră în cap cu bolovani și cu ce-au apucat, până-l omorâră de tot. Și aşa s-a păgubit sărmâna capră și de cei doi iezi, da' și de cumătru-său lupul păgubașă a rămas, și păgubașă să fie.

Și auzind caprele din vecinătate de una ca aceasta, tare le-au mai părut bine ! Și s-au adunat cu toatele la priveghiu și unde nu s-au aşternut pe mâncate și pe băute, veselindu-se împreună...

Și eram și eu acolo de față, și-ndată după aceea am încălecat iute pe-o șea, și-am venit de v-am spus povestea aşa, și-am mai încălecat pe-o roată și v-am spus jitia toată; și unde n-am mai încălecat pe-o capșună și v-am spus, oameni buni, o mare și gogonată minciună !